

Översikt

Laga skifte för Aggatorp påbörjades 6 maj 1878. Det trädde i kraft 6 maj 1884, efter beslut av Aspeland härads ägodelningsrätt i Målilla.

Från början var det tänkt att det skulle träda i kraft 1880. Men efter att en sakägare vägrat skriva under, beslutade domstolen att omstarta arbetet (utdrag ur domboken finns på sid. 267-276). Arbetet nystartades den 28 april 1882.

Dokumentet heter: 08-VRJ-156, och består av en (1) karta med 2.262 positionsnummer, samt ett skrivet dokument med 676 sidor. Utskiftningen beskrivs på sidorna 518-651. Man kan nå dokumentet via Lantmäterimyndighetens hemsida. Kartan i dokumentet har dock dålig upplösning, men högupplöst version kan köpas från Lantmäteriet.

Observera att utskiftningen påbörjas först på sid. 518. Det som nämns på tidigare sidnummer kan fungera som ledtrådar till tolkning, som förklaring, och som kuriosa. Bristande detaljnoggrannhet hos lantmätaren gör tyvärr utskiftningen något otydlig, så förarbetet kan därför ge viktiga ledtrådar. Men uppgifter från denna första del kan ha ändrats senare. Vad som står skrivet från sid. 518 och framåt är det som blev gällande.

Måttenheter

Det metriska systemet infördes som svensk standard genom en kunglig förordning 22 november 1878. Enligt förordningen skulle Svenska myndigheter därefter implementera det metriska systemet under en tioårig övergångsperiod. Det betyder i sin tur att längdmått i 08-VRJ-156 är angivna i fot. Ytmåttangivelserna som använts kan vara lite komplicerade att hålla rätt på för någon som är uppvuxen med det metriska systemet. Ett tunnland är 14.000 kvadratalnar stort. När det gäller "Kappland" tycks man här i kolumnerna använt sig av Kappland både som heltal, och som decimaltal (1/10 Kappland). Förhållandet mellan Tunnland och Kappland är däremot 1/32. En Rev (Ref) = 10 stång, eller 50 aln. En Aln = 2 fot. En svensk mil = 3.600 stång. Ett kvadratrev (kvref) = 100 kvadratstång = ca. 8,815 ar (881,5 kvadratmeter).

Enheter

Fot: 29,69 cm

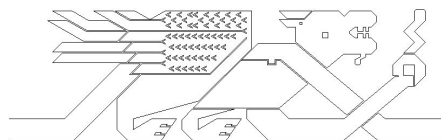
Aln: 59,38 cm

Stång: 2,969 m

Rev: 29,69 m (Stavas "Ref" i dokumentet)

Kappland: 154,3 m²

Tunnland: 4.936,6 m² (Förkortas "Tld" i dokumentet)

Grundförutsättningar för skiftet

Aggatorps Storgård = Aggatorp 1 "Rusthåll"

Aggatorp Lillgård = Aggatorp 2 "Kronoskatte"

Totalt var Aggatorps by 1½ mantal stor, uppdelat på Storgården 1 mantal och Lillgården ½ mantal.

Skogen var före skiftet uppdelad mellan Storgården och Lillgården (Storgårdens Skip & Lillgårdens Skip).

Storgården brukade åkermark i 4 brukningsenheter. Den första (a) brukades av en ensam familj. Den andra (bc) brukades av två familjer. Den tredje (de) brukades också av två familjer (som bodde i en parstuga), medan den fjärde (fgh) brukades av tre familjer (ref. sid. 107-116).

Lillgården brukade också åkermark i 4 brukningsenheter. Alla fyra i, k, l, samt m, brukades av en familj per brukningsenhet (ref. sid. 107-116).

Följande fastigheter skiftades ut:

Aggatorp 1:2 (Aa) ¼ mantal (~16,7%)

Aggatorp 1:3 (Ab) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 1:4 (Ac) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 1:5 (Ad) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 1:6 (Ae) 3/16 mantal (12,5%)

Aggatorp 1:7 (Af) 1/16 mantal (~4,2%)

Aggatorp 1:8 (Ag) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 2:2 (Ba) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 2:3 (Bb) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 2:4 (Bc) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp 2:5 (Bd) 1/8 mantal (~8,3%)

Aggatorp (C)

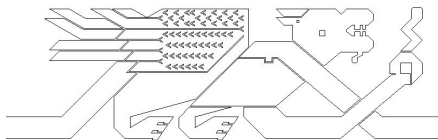
Dessa bildar gemensamt det såkallade "skifteslaget".

Storgården/Storgårdarna kom att fortsatt äga Husartorpet (Aggatorp C) gemensamt. Denna skiftades dock senare ut (1917) mellan delägarna (08-VRJ-192).

Not.

Fastigheterna 1:7 (Af) & 2:5 (Bd) hade samma ägare.

Fastigheterna 1:8 (Ag) & 2:2 (Ba) hade också samma ägare.

Färgkodning på kartan

Grön färg har antagligen använts till barriärer (stängsel, stenvmurar, breda diken, etc.).

Röd färg har antagligen använts för att tydliggöra gränslinjer.

Rosa färg har antagligen använts till vägar.

Färgmärkningen är dock inte konsekvent, den kan bara användas som orienteringshjälp och ledtrådar.

Undantag/Oskiftad mark

Viss mark undantogs från helt från utskiftning, och bibehölls således i gemensam (skifteslagets) ägo. Dels var det vatten (åar och sjöar), men även viss vägmark främst norr om kvarnen (*"Undantag av mark för delegarnes allmänna behof, befintliga före skiftet och dervid bibehållna"*).

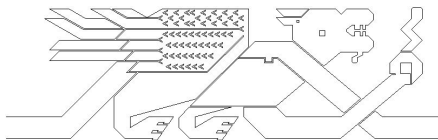
Vägmarken har Lantmäteriet senare organiserat i en speciell fastighet (Hultsfred Aggatorp S:1). Tyvärr finns inte den fastighetens gränser utritade på den digitala registerkartan (ej heller på tryckta översikts kartor, t.ex. "ekonomiska kartan"), man har bara markerat dess existens genom texten (S1) centralt i byn. Parentesen runt fastighetsbeteckningen innebär i praktiken att fastigheten finns inom området, men utan inritade gränser. Som alltid är det bara förrättningskartor som är juridiskt bindande, även den digitala kartan är bara en översikt. Laga Skiftets karta är däremot en förrättningskarta, som dessutom är ovanligt allomfattande.

Bokstaven "S" som finns utskrivet på några platser i den digitala kartan över Aggatorp åsyftar förmodligen punktservitut, och tycks inte ha någonting alls att göra med just samfälligheten/fastigheten Hultsfred Aggatorp S:1.

Lantmäteriarivet kunde vid min första kontakt kring detta ärende inte se att några ändringar gjorts i fastigheten sedan den bildades, därmed torde dess gränser än i dag vara exakt desamma som vid Laga skiftet. Man påminde om att dess gränser endast kan ändras genom lantmäteriförrättning. Dock tror jag mig ha funnit en mindre utskiftning som gjorts i samband med järnvägsutbyggnaden (Se längst ned på sid. 13 i dokument: 08-JVG-XII:1), där man efter diskussion med skifteslaget löst in lite mark (*"samfällad mark till Aggatorps by"*) vid järnvägsövergången. Inget om detta nämns i registerutdraget för Aggatorp S:1, däremot anar jag att det är detta som nämns i registerutdraget för Aggatorp 1:6 under rubriken "Avskild mark". Där står det nämligen bland annat "Hultsfred Aggatorp från samf, del av 4:1". Men jag är osäker, då det saknas hänvisning till akt (diarienummer).

Positionsnummer 2261 har tydligen delats i två delar, och förekommer därför med olika arealsuppgifter i både fastigheten 1:2, samt den undantagna marken (fastigheten S:1). Referens sid. 518 & 533.

På sid. 15 finns intentionerna i undantagen: *"Förening – Angående undantag af oskiftad mark..."* På sid. 15 framgår även att kartan i detta skede redan var ritad.

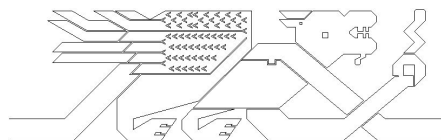
På sid. 510 hänvisas till §11 i skiftesprotokollet från den 8 maj 1879, där undantagen "... endast till en del bibehållas såsom undantag af mark för delägarnes allmänna behof..." Sannolikt åsyftas sid. 6, där det hänvisas till bilaga C (sid. 17). Den bilagan hänvisar till kartan som upprättades åren 1789-1790 i samband med Storskifte, samt utförda lantmåteriförrättningar åren mellan Storskifte och Laga Skifte. Lite otydligt, möjligen handlar det om att mark som redan skiftats ut, inte åter skulle bli allmän. Beräkningar visar att avstyckningarna för vägar troligen bara är 14 fot (kombinerade med utvidgnings/breddnings-servitut. Dessutom att "Wäg mot Lilla Ånhult", samt vägen mellan kvarnen/sågen och vadstället vid Tynshults rågång, inte tagits med bland undantagen.

Areal - Hultsfred Aggatorp S:1

Fastigheten Aggatorp S:1 ser enligt specifikationen på sid. 518 sammanlagt ut att vara 81,7 kappland stor (rätt uttryckt: 2 tunnland och 17,7 kappland). Om vi utgår från att ett kappland är 154,3 m² får vi totalt 12.606,31 m². Då 290 m² ser ut att ha avskiljts i samband med järnvägsutbyggnaden (ref. sid. 13 i 08-JVG-XII:1) får vi nu år 2020 en areal om: **1,231631** hektar.

Osäkerhet kring exakta gränslinjer för S:1

1. Det högsta positionsnumret i skiftet är nr.2262. Den marken har odelat tillfallit samfälligheten. Storleken anges före utskiftningen bestå av 4,19 kvadratrev impediment (sid. 106). Vid utskiftningen på sid. 518 anges storleken också till 4,19 kvadratrev impediment, men i kolumnen "Gamla ytmåttet" till 23,9 Kappland. Det har varit svårt att hitta positionsnumret på kartan, men i det gröna fältet i ytterkurvan mitt emot positionsnummer 2261 står någonting som kan tolkas som 2262. Det har kanske varit trångt att skriva in det där, vilket kan förklara otydligheten. I sådana fall förmodar jag att det gröna fältet är tänkt att ingå i samfälligheten, vilket betyder att det då inte skiftats ut till fastigheten 1:2. I den digitala registerkartan står det (S:1) ganska nära den platsen, kanske betydde den någonting speciellt för samfälligheten? Storleken 4,19 kvadratrev kan stämma bra med den breda delen av det gröna fältet i ytterkurvan. Kontrollmätning av positionsnumren 323, 324, 325, samt 2262 bör kunna visa om hela det gröna fältet är utskiftat till fastigheten Hultsfred Aggatorp 1:2, eller om den marken förblivit oskiftat och därmed befinner sig på samfällighetens fastighet Hultsfred Aggatorp S:1. Noterar även att nämnda tre angränsande positionsnummer (323, 324 & 325) innehåller ganska lite impediment. Uteslutningsmetoden kan också användas för att se om numret i det gröna fältet möjligen är något annat av de positionsnummer som är utskiftade till 1:2.
2. Ett annat frågetecken är det faktum att pos. 2252 ser ut att vara utskiftat till 1:2. Det skulle betyda att det är ett avbrott i 2262 (samt S:1) här, samt att vägen mot Tynshult delvis ligger på servitutsmark. Förmodligen är det så att avstyckningen till väg smalnats av, jämfört med intentionerna före utskiftning,

och kompletterats med servitutsmark. Den detaljen kan eventuellt granskas närmre. Servitut finns hur som helst tydligt på kartan för obruten sträcka mellan stora korsningen och kvarnen. Stödet för den obrutna sträckan finns även i kartbilden, samt i intentionerna före skiftning (sid.15). Stödet i det skrivna utskiftningsdokumentet är däremot inte lika tydligt, men det skulle te sig mycket märkligt om sträckan inte är obruten.

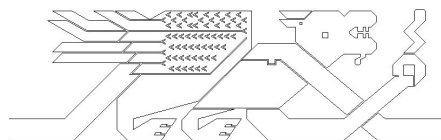
3. Väg mot Tynshult från kvarnen/sågen till Tynshults rågång skulle också undantas enligt intentionerna på sid. 15. Frågan är om det blev så. Tveksamt stöd både i utskiftningsdokumentet och på kartan. Det står i och för sig "befintlig bredd" på sid. 15, vilket kan förklara kartbilden. Kanske kan arealberäkning ge svar?
4. Väg mot Lilla Ånhult skulle även den undantas enligt intentionerna på sid. 15. Frågan är om det blev så. Tveksamt stöd i utskiftningsdokumentet, däremot ser det ut så i kartbilden. Formuleringar i texterna på sid. 15 tyder dock på att kartan i det här avseendet redan var ritad när det skrevs, senare ändringar kanske inte har tagits med i kartbilden.
5. På sid. 511, längst ner beskrivs även undantag för väg till grustag & lertag, men det är lite svårbegripligt om så blev bestämt i slutänden, och exakta lägen för dessa i sådana fall.
6. På sid. 309-310 står det att även pos.nr. 2256 är undantagen "...den för gemensamt begagnade undantagna gatan figurnr 2256..."
-Om det stämmer ingår även "Väg till ete skifte" i fastigheten Aggatorp S:1, men det tror jag inte på.

Vattenområden – Samfällt ägda av skifteslaget

Vattenområden ingår av någon märklig anledning inte i fastigheten Aggatorp S:1. Men även dessa undantogs från skiftning, så andelstalen torde vara lika det som gäller för S:1. För Aggatorp 1:6 bör andelstalet vara 12,5%, om jag räknat rätt. För nuvarande Aggatorp 1:2 (som även inkluderar Aggatorp 1:4) bör andelstalet nu vara 25%, om inget andelstal styckats bort genom åren. Även nuvarande Aggatorp 1:5 (som även inkluderar Aggatorp 2:3 & 2:4) bör andelstalet nu vara 25%, om inget andelstal styckats bort genom åren. Andelen som förut tillhörde 1:3 har övertagits av 2:12.

Omfattningen uppges vara 3+36+30 tunnland, och 6+25,3+2,9 kappland. Det betyder sammanlagt 345902,46 m² (34,6 hektar) Från detta har senare utskiftning skett genom (08-VRJ-197), i samband med sjösänkingsföretaget (del av positionsnummer 2259 - "ehn del i Briddsjön").

På sid. 16 omnämns vikten av att alla har tillgång till vattendragen genom ägora, "...ävensom ålfisket i Tengelå." Frågan är om just detta omnämnande i det här fallet har någon juridisk betydelse som särskiljer just den här rätten från övrig fiskerätt.

På sid. 15 Om nämns ”Wattenbohl i Byka__an vid hemmanet N:1...”. Det handlar förmodligen om vass-slätter (skörd av bladvass). Dels som djurfoder, men även som taktäckningsmaterial, två användningsområden som då lär ha varit i bruk i området.

F.d. Kvarnen & Sågen -Det förekommer uppgifter om att den marken skulle vara i allmän ägo. Den ser inte ut att vara utskiftad, ej heller ser den ut att tillhöra fastigheten S:1. Kvarntomten är hur som helst belastad med servitut angående nyttjanderätten. Eventuellt ingår marken i pos.nr. 2258 ”Tengelån från Tynshults rågång till sjön Hjorten”. Det kan ses som logiskt med tanke på att större delen av kvarntomten då allt som oftast var under vatten. -Arealberäkning av pos.nr. 2258 kanske kan ge svar på frågan?

Men... -Vad man än kommer fram till i det här dokumentet, kan förändringar gjorts i samband med utrivningen av dammaden (kvarndammen). I dags dato har jag ännu inte läst den lantmäteriförrättningen. Men jag vet att sådan har gjorts (omkring cirka 1925), samt att denna åtgärd även innebar rivning av kvarnen.

Vägar

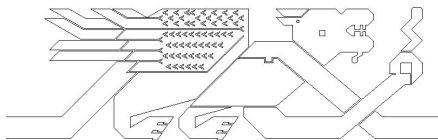
Viss mark belastades med servitut. Några vägar ligger helt på servitutsmark. Andra vägar tillhör samfälligheten äganderättsligt, i de flesta fall breddade med servitutsbelastad mark. Den här typen av servitut kallas ”Officialservitut”. Sådana kan på samma vis som fastighetsgränser endast ändras genom lantmäteriförrättning. I dokumentet rubriceras servituten ”Beslutade vid skiftet och dervid utlagda”, bara ”Utlagda”, eller ”Utvidgning av”. Generellt sett kan man säga att nästan alla vägar norr om kvarnen antingen skyddades genom servitut, eller genom gemensamt ägande, men det är tveksamt om några vägar alls skyddades söder om kvarnen. Möjligen vägen mellan kvarnen/sågen & Tynshults rågång (högst osäkert).

”Storgårdens Vallgata”

- Gatan går från dåvarande trevägskorsningen (nuvarande fyrvägskorsningen) där ”Wäg till Misterhult” möter ”Wäg till Holmskog”, och söderut till trevägskorsningen där den möter ”Lillgårdens Vallgata” och ”Wäg till Tynshult”.
- På sid. 15 har den sammanfogats med ”Wäg till Tynshult”.
- På sid. 518 har den sammanfogats med Lillgårdens Vallgata till ”Vallvägen”.
- I officialservituten nämns inte ”Storgårdens vallgata” vid namn. Den har där slagits ihop med ”Wäg till Tynshult”, och kallas då i stället ”Vägen från byn till skogen”. Hur som helst finns servitut (servitut ”b”).

”Lillgårdens Vallgata”

- På sid. 15 står det att det för vägen från hemmanets No.2 gamla hustomt, till en punkt mellan ägofigurerna No. 973 och 978, skall uttagas undantag för 18 fots bredd (5,344 m). Avsikten var således att den skulle bli gemensamt

ägd. Så har det också av allt att döma blivit. Denna ingår förmodligen i fastigheten Hultsfred Aggatorp S:1, genom positionsnummer 2262. Beräkningar tyder dock på att avstyckningen bara är 14 fot bred. Resten är servitut.

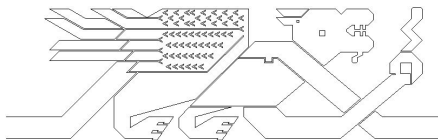
- På sid. 518 har den sammanfogats med Storgårdens Vallgata till "Vallvägen".
- Servitut på vägbanan finns (servitut: "b" - Utvidgning av vägen från byn till skogen samt Vallgata). Däremot inga andra utvidgningsservitut utöver positionsnummer 2250.
- På kartan syns finns en ganska tydligt breddning i en kurva i norra delen (nära nuvarande länsväg H663). Troligen är det en vattenkälla där.
- På sid. 8 står det att Lillgårdens Vallgata skall tillfalla Aa (1:2), men jag tolkat det som att man här avser de gamla sträckorna av Lillgårdens Vallgata som lämnas efter uträtningen. Dessutom är denna skrivning gjord i så tidigt skede att det kan ha ändrats senare under processen.
- När länsväg H663 rätades ut år 1984, lade man uppenbarligen ner ganska mycket energi på att skapa en ny anslutning av Lillgårdens Vallgata mot länsvägen. Man kan tolka det som att önskemålet var att den fortsatt skulle gå att använda som väg, utan att passera den närbelägna gårdsplanen.

"Wäg till Misterhult"

- Inklusive norra delen av Storgårdens vallgata (vägbiten mellan stora och lilla trevägskorsningen).
- Positionsnummer 2253 är lite svårläst, men genom att följa positionsnumren i utvidgningsservitutet på sid. 519-520 ser man vilken sträcka som avses.
- På sid. 15 står det att man beslutat om undantag för "...vägen från byn till Misterhults rågång uttages till 18 fots bredd, i sitt nuvarande huvudsakliga läge, men kommer att rätas på så sätt kartan utvisar" (18 fot = 5,344 m). Avsikten var således att den skulle bli gemensamt ägd. Så har det också blivit. Vägbanan tillhör fastigheten Hultsfred Aggatorp S:1. Beräkningar tyder dock på att avstyckningen bara är 14 fot bred.
- På kartan syns ganska tydligt att man breddat avstyckningen vid bybrunnen med en extra nodpunkt. Förmodar att brunnen därmed ingår i S:1, trots att det inte nämns i text, eller genom särskilt positionsnummer.
- Utvidgningsservitut finns (officialservitut "a"). Vägbanan (2253) ingår inte i servitutet, men är gemensamt ägd.

"Wäg till Holmskog"

- Från stora trevägskorsningen, västerut, till bygränsen.

- På sid. 15 står det att undantag för "Holmskogsvägen", i likhet med vägen mot Misterhult, skall uttagas till 18 fots bredd (5,344 m). Avsikten var således att den skulle bli gemensamt ägd. Så har det också blivit. Vägbanan tillhör fastigheten Hultsfred Aggatorp S:1. Beräkningar tyder dock på att avstyckningen bara är 14 fot bred.
- Utvidgingsservitut finns (officialservitut "d"). Vägbanan (2255) ingår inte i servitutet, men är gemensamt ägd.
- Enligt mejlkontakt med lantmäteriarivet (2019-03-07) har vare sig fastigheten Aggatorp S:1, eller servitut "d", ändrats i samband med vägomläggningen 1984. Någon lantmäteriförrättning har inte gjorts, "...och torde p g a detta fortfarande ha samma sträckning som vid Laga skifte år 1884. Endast en lantmäteriförrättning kan ändra ett officialservitut".

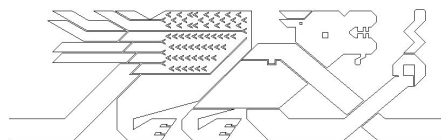
"Wäg till Lilla Ånhult "

- Korta biten från lilla trevägskorsningen, norrut, till bygränsen.
- På sid. 15 står det att "Wäg från bygatan genom Baggedal samt över egofiguren No.50 ut till Lilla Ånhults rågång till 18 fots bredd (5,344 m). Avsikten var således att den skulle bli gemensamt ägd. Tveksamt om så blev fallet. Den finns inte uppräknad bland undantagen. Möjligen... -om den ingår i undantaget för väg till Misterhult. Men det förefaller i sådana fall märkligt, beräkningar tyder i alla fall inte på det.
- Tydligt servitut finns i alla fall (officialservitut "c").

Notering: Vägen flyttades på kartan ett stycke västerut i samband med laga skiftet. Den gamla vägsträckningen blev då utan nyttjanderättsskydd (servitut, el. dyl.).

"Wäg till Tynshult"

- På sid. 15 står det att undantag för oskiftad mark skall göras för "Wäg från hemmanets No.1 gamla hustomt till grinden vid skogsskiftena till 20 fots bredd (5,938 m) i det läge som kartan utvisar." Avsikten var således att den skulle bli gemensamt ägd. Så tycks också blivit. Det förefaller ganska klart att åtminstone vägbanan mellan "linbasta" och "kvarnen" tillhör fastigheten Hultsfred Aggatorp S:1. Däremot lite osäkert om sträckan mellan stora korsningen och linbasta tillhör Aggatorp S:1. Även lite oklart om vägen faktiskt är breddad på den plats där en linbasta senare uppförts, men troligen är det så. Oklart exakt var den grind som omnämns faktiskt låg, men förmodligen någonstans vid dåvarande kvarnen/sågen. Viktigt att notera en mindre utskiftning som tycks ha gjorts från denna väg i samband med järnvägsutbyggnaden (längst ner på sid. 13 i "08-JVG-XII:1").
- På sid. 15 har den således sammanfogats med "Storgårdens Vallgata".

- På sid. 15 står det också att undantag för oskiftad mark skall göras för "Wäg från sågen till Tynshults rågång till sin nuvarande läge och bredd". Avsikten var således att även denna sträcka skulle bli gemensamt ägd. Högst oklart om så blev fallet, troligen inte. Observera att sågverket i fråga låg vid kvarnen (inte längre upp vid Mosstorp, där senare sågverk fanns).
- Utvidgningsservitut finns (officialservitut "b"). Vägbanan (2262 & 2257) ingår inte i servitutet, men är gemensamt ägd.

Notering: Vägen mot Tynshult rätades ut lite, den gamla sträckan kallas i värderingslistorna/positionslistorna "Gamla Vallgatan".

"Wäg till ete skifte"

- Servitut finns (officialservitut "f"). Däremot tycks marken inte vara ägd av samfälligheten.
- Kallas även "Wäg till Ac skifte".
- På sid. 11 (längst ner) kallas den "Husargatan".
- Enligt uppgift på sid. 309-310 inkluderas här en brunn i vägservitutet. "...den för gemensamt begagnade undantagna gatan figur nr 2256 nära den befintliga kröken en gräfd och stensatt grå brunn..."

Brunnen är förvisso inte synlig på kartan, men platsen bör vara i ytterkurvan, i vägens östra ända.

Noteringar: På sid. 11 (längst upp) står det "...vidare att han skulle få väg till sin hage i gatan till gamla husartorpet, för att ej nödgas driva sina kreatur över sin bortaåker och äng."

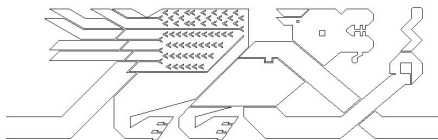
Numera ligger hela denna väg, samt målet för vägen, på fastigheten 1:2.

"Wäg till Storängen"

- Vägen ner till sjön Hjorten.
- Servitut finns (officialservitut "e"). Däremot tycks marken inte vara ägd av samfälligheten.
- Observera att vägen genom Yngve Roséns försorg dragits om lite, andra halvan av sträckan. Målpunkt för vägen är fortfarande ungefär densamma. Servitutet gäller dock för den ursprungliga sträckan och kan bara flyttas genom lantmäteriförrättning (officialservitut).

Servitut

Officialservitut, numrerade a-n (bokstaven "j" används inte)

- a) Utvidgning av vägen mot Misterhult
- b) Utvidgning av vägen från byn till skogen, samt Vallgatan
- c) Wäg till Lilla Ånhult
- d) Utvidgning av vägen till Holmskog
- e) Wäg till Storängen
- f) Wäg till ete skifte (Wäg till Ac skifte/Husargatan)
- g) Notplan vid sjön Hjorten (enligt §16, sid.16 gäller servitutet även för gångväg dit)
- h) Notplan vid Briddsjön (enligt §15, sid.16 gäller servitutet även för gångväg dit)
- i) Grustag (flera finns)
- j) -
- k) Lertag
- l) Qvarnplan till hemmanet No.1 (Storgården)
- m) Sågplan till hemmanet No.2 (Lillgården)
- n) Uppdämningsplan

Bybrunnen

"Bybrunnen" är belägen i nordöstra hörnet av dagens fyrvägs korsning. Det förekommer uppgifter om att den skulle vara i allmän ägo, eller åtminstone vara belagd med nyttjanderätt för alla. Detta har jag inte funnit stöd för i det skrivna dokumentet, faktum är att jag inte finner den omnämnd alls. I närheten av kartans positionsnummer 4 finns dock en markering (i form av en rund ring) som förmodligen åsyftar brunnen. Markeringens position stämmer ganska bra på cirka 72 fot från vår (1:6) fastighetsgräns.

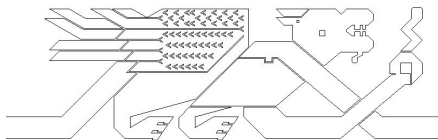
Gränslinjen för den oskiftade marken (S:1) buktar tydligt ut just där med en extra nodpunkt (På sid. 15 framgår dock att vägarnas gränslinjer på kartan var ritade redan i ett mycket tidigt skede). Frågan är vad som är tolkningspraxis i sådana här fall.

Om brunnen faktiskt ligger på fastigheten Hultsfred Aggatorp S:1 ägs den gemensamt av Aggatorps skifteslag.

Brunnen är en tydlig punkt som säkert kan sägas ligga kvar på samma plats som då. I och med det kan den möjligen användas som referenspunkt för mätningar på kartan?

Linbastan

"Linbastan" (Linbastun) ligger i ytterkurvan på vägen ner mot Mosstorp. Numera en överloppsbyggnad, men historiskt förmodligen viktig i samband med linberedning. Om

den är byggd på platsen, eller är ditflyttad, är oklart. Jag kan inte finna någon sådan byggnad omnämnd alls i materialet, däremot finns en plats kallad "Badstuhagen" ett stycke nordväst om nuvarande byggnad (positionsnummer: 313-314).

Vilka gårdar som historiskt använt linbasta är också oklart, man kan tänka sig att flera av gårdarna odlade lin, men kanske inte samtidigt. Således en byggnad som passade bra att äga gemensamt. Klart är i alla fall att det på kartan som upprättades i samband med Laga skiftet inte finns någon byggnad markerad på dess nuvarande plats. Fältet är grönmärkt, vilket förmodligen syftar på obrukbar mark (i detta fall förmodligen berg).

-I uppslagsverket Wikipedia står det (rev.2018-10-05) under "Linbasta" att: "*Då det förr innebar en stor investering att bygga en linbasta var det vanligtvis ett kollektivt projekt för hela samhället.*"

-I uppslagsverket Wikipedia står det (rev.2020-11-27) under uppslagsordet "Linberedning" att: "*Större skördar torkas i skylar på fältet där de odlats eller i speciellt byggda "linbasta" som förr ofta ägdes gemensamt av byn.*"

Det betyder inte att så är fallet med Aggatorps linbasta, men det kan vara så. I synnerhet som det nu ser ut som att den faktiskt ligger på bysamfällighetens mark.

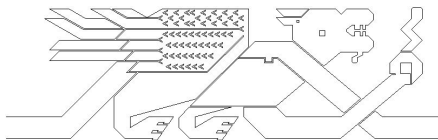
Lantmäteriet

Som nämnts hade jag mejlkontakt med lantmäteriarbivket 2019-03-07, och fick då tydligt svar kring Väg mot Holmskog. Om någon skulle hävda att vägen flyttats, eller upphört, måste en genomförd lantmäteriförrättning påvisas. Tidigare hade jag i samma ärende även kontaktat arkivet från den tidigare myndigheten Vägverket. Där hittade man ingenting. Lantmäteriarbivket kunde i mejlhistoriken se att jag frågat Vägverkets arkiv, kanske var deras svar anpassat till det. Ur Lantmäteriets svar kunde man tydligt utläsa att Vägverket inte på egen hand kan ändra i officialservituten, eller i samfällighetens gränser.

Just den vägen är föredömligt tydligt utmärkt i skiftet, men som synes ovan är osäkerheten större på andra platser i byn. Jag har naturligtvis även provat att ta hjälp kring dessa svårare positioner, men där har det inte lyckats lika bra.

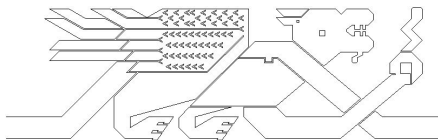
Lantmäteriarbivket kan sedan 1 januari 2017 endast hjälpa till med ren arkivinformation. Om det råder oklarheter krävs utredning, vilket är någonting man inte längre utför.

Jag har även varit i kontakt med Lantmäteriets funktion för felanmälan. Men såvitt jag förstår är det inte ett direkt fel, enligt deras sätt att se det. Fastigheten finns trots allt med även på den digitala registerkartan i och med att det står "(S1)" angivet där (invid linbasta/linbastun). Att fastighetens gränser inte finns inritade är en annan sak. Följande citat kommer från Lantmäteriets felanmälanfunktion: "*Det är mycket vanligt*

att samfälligheter inte är registrerade eller att de är ofullständigt registrerade, både vad gäller utbredningen i kartan och vad gäller delägarkretsen. Detta är en brist, men inget uppenbart fel. Fastighetsregistrets text- och kartdel uppdateras efter hand, framförallt i samband med förrättningar.”

Om det är angeläget att bringa ordning i en samfällighet kan man begära ”Fastighetsbestämning”. -Men... ”Det är en förrättning som tar tid och medför stora kostnader som fördelas på berörda sakägare” (andelsägare). Då utreder man samfällighetens gränser, slår fast dem i otydliga fall. Man utreder då andelstalen och kompletterar dokumentationen (ritar i digitala kartan, och justerar vid behov den allmänna fastighetsinformationen/taxeringinformationen).

Egna mätningar på kartan

Jag började med att rikta kartans pil mot norr = 53° moturs (knappt 59 decimalgrader). Jämförelse mot kartan på www.eiro.se visar dock att kartan snarare bör vridas 48° moturs (drygt 53 decimalgrader) för att stämma. Jag kalibrerade även kartans skallinjal till cirka 296959 mm för avståndet 100 fot.

Längden på positionsnummer: **2253** ser ut att vara **1.066 meter** (mätt genom hela korsningen, där den möter "Storgårdens Vallgata"). Enligt p.1, sid.15, var det tänkt att Väg mot Misterhult (2253) skulle bli 18 fot (5,3442 m) bred. Arealen blir då 5.697 m². Enligt arealsuppgiften på sid. 518 ("Väg till Misterhult") är vägen **26,5 kappland** stor. Multiplikerat med 154,3 (ett kappland) får man 4.089 m². Skillnaden är således 1.608 m² (mätning på kartan drygt 39% större än angiven areal). Om vi däremot antar att avstyckningen bara är **14 fot** bred blir arealen i stället 28,7 kappland. Läger vi till **0,15 kappland** för bybrunnen blir det **28,9 kappland** (9% större än angiven areal).

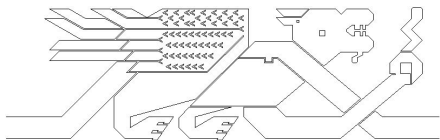
Längden på positionsnummer: **2255** ser ut att vara **437 m**. Enligt p.2, sid.15, var det tänkt att Väg mot Holmskog (2255) skulle bli 18 fot (5,3442 m) bred. Arealen blir då 2.335 m². Enligt arealsuppgiften på sid. 518 ("Väg till Holmskog") är vägen **11,7 kappland**. Multiplikerat med 154,3 (ett kappland) får man **1.805 m²**. Skillnaden är således 530 m² (d.v.s. mätning på kartan drygt 29% större än angiven areal). Om jag i stället antar att avstyckningen är bara **14 fot** (7 alnar) bred stämmer det bättre (**1.816 m² / 11,8 kappland**) (1% större än angiven areal).

Längden på positionsnummer: **2257** får jag till **687 m**. Om vi antar att avstyckningen bara är **14 fot** bred blir arealen **18,5 kappland**. Att jämföra med angiven areal på sid. 518 - **19,4 kappland** (5% mindre än angiven areal).

Vid uppmätning av den östra delen av positionsnummer: **2261** får jag area 33,9 m². Angiven areal på sid. 518 är: **0,2 kappland** (1% mindre än angiven areal). Ytan är dock så liten att den blir svåratt mäta.

Uppmätning av hela positionsnummer: **2262**, enligt följande. När jag mäter längden på Storgårdens vallgata (från anslutningen mot korsningen) får jag **374 m**. När jag mäter längden på Lillgårdens vallgata får jag **379 m**. Beräknar jag totala arealen av dessa, baserat på **14 fot** avstyckad bredd, får jag **20,3 kappland**. Angiven areal på sid. 518 - **23,9 kappland**. Läger jag till tjocka delen av gröna fältet i ytterkurvan (där det troligen står "2262" och där linbastun i dag står), samt dessutom lägger till hörnan (troligen vattenkälla) i norra delen av Lillgårdens vallgata, får jag ytterligare 1,8 +1,9 kappland. Totalt blir det **24 kappland** (0,4% större än angiven areal).

Totalt får jag arealen till 2 tunnland och 20,3 kappland, att jämföra med angiven total areal om 2 tunnland och 17,7 kappland (3% större än angiven areal).

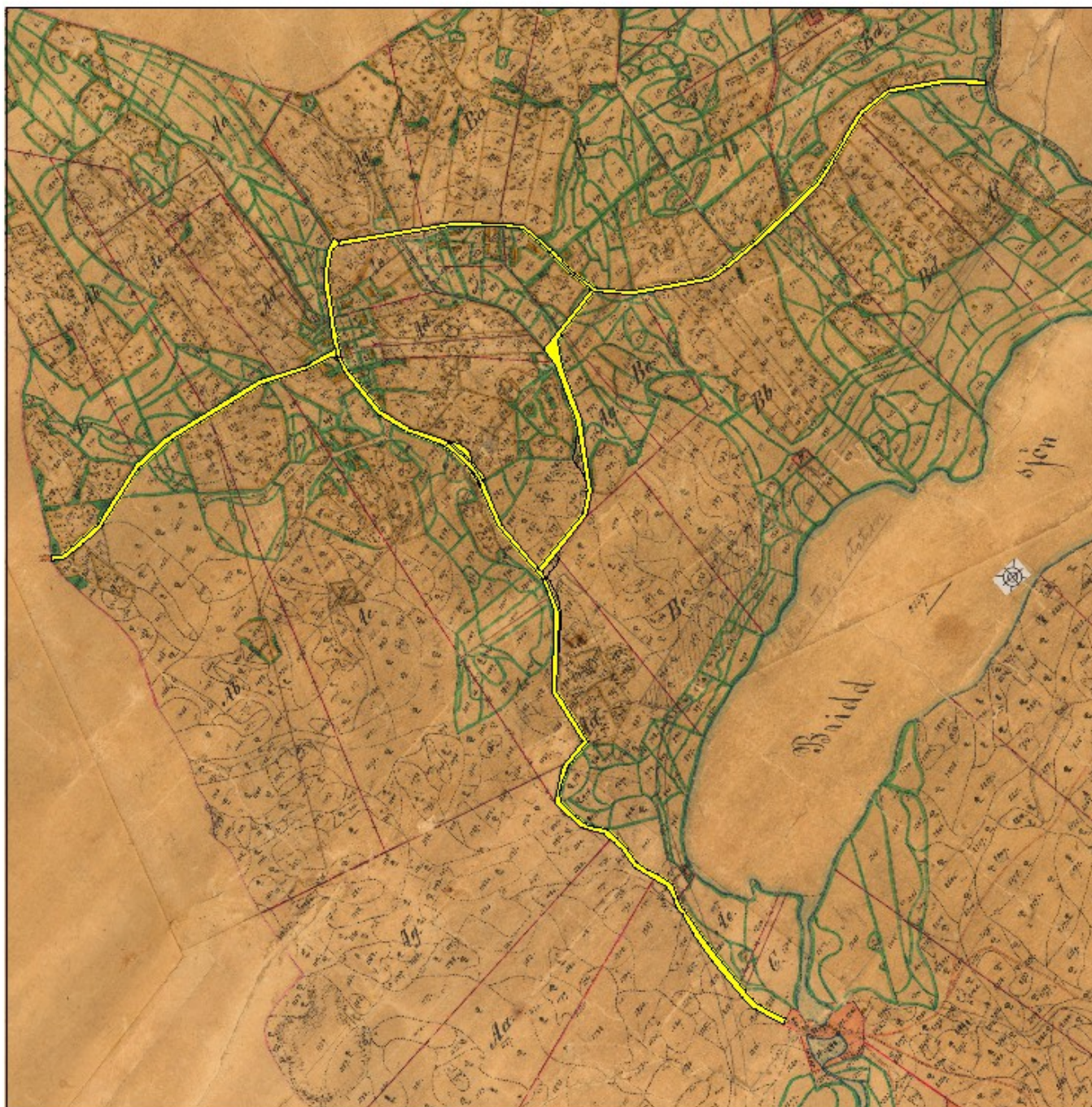

**LAGA SKIFTE
AGGATORP
STUDIE**

Sida
14/15

Johan Settersjö - Aggatorp 9 – 577 95 Virserum

Datum: 2021-07-14

Bankgiro
100-9059

Momsreg.nr.
SE721019029901

Hemsida
www.aggatorp.se

Godkänd för F-skatt
johan.settersjo@aggatorp.se

